

PRAVIDLÁ PRE ORDINAČNÚ PRÁCU

Časový harmonogram ordinačnej práce (OP):

do mája	do 31.5.	do 31.10.	do 31.12.	do 31.1.		apríl-máj
4 vikariátne sústredenia	zadanie OP téma eseje text exegézy	odovzdanie kompletnej OP do kancelárie Rady CB	vieroučný rozhovor v ŠO	prípadné dopracovanie OP	predordinačný rozhovor v Rade CB	ordinácia na konferencii CB

Ordinačná práca:

- Ordinačná práca (spolu s vieroučným rozhovorom o Vyznaní viery a Duchovných zásadách Cirkvi bratskej so Študijným odborom Rady Cirkvi bratskej) završuje teoretickú časť vikariátu. Jej prijatie a obhájenie v Študijnom odbore je jedným zo zásadných krokov smerom k ordinácii.
- Cieľom ordinačnej práce je preukázať základnú teologickú orientáciu vikára a jeho spôsobilosť pracovať exegeticky a systematicky s Písmom, prezentovať myšlienky a samostatne využívať teologickú a inú odbornú literatúru.
- Keďže ku kazateľovej teologickej práci patrí výklad Písma, kázanie a vyučovanie, má ordinačná práca nasledovné tri časti, ktoré zadáva Študijný odbor:
 1. výklad (exegéza) zadaného biblického textu (v rozsahu 5–7 normostrán A4; manuál k exegéze je nižšie v tomto dokumente),
 2. článok, esej alebo prednáška na zadanú tému (cca 7 normostrán A4 plus bibliografia; manuál k eseji je nižšie v tomto dokumente),
 3. rukopisy troch vikárových kázaní v doslovnom znení, z ktorých jedna je vypracovaná na základe zadaného textu (bod 1) a zaznamenaná aj v audioformáte (mp3; link na web alebo cloud).¹
- Téma ordinačnej práce (body 1 a 2) je vikárovi zadaná do 31. mája.
- Študijný odbor pridelí ordinandovi konzultanta, zvyčajne spomedzi členov Študijného odboru. Ten prostredníctvom osobných konzultácií metodicky vedie vikára pri spracovaní ordinačnej práce. Jeho úlohou je predovšetkým spolu s vikárom ešte pred vlastným vypracovaním práce zvážiť vhodný postup, osnovu a študijnú literatúru. Počas práce dohliada na dodržanie témy a ďalších požiadaviek na ordinačnú prácu. Iniciatíva ku konzultáciám je vecou ordinanda, ktorý môže svoju prácu konzultovať aj s inými, ako s určeným konzultantom.

¹ Vikárov už ordinovaných v inej denominácii sa týka iba tento 3. bod.

- Pokyny pre odovzdanie ordinačnej práce:
 1. Celá ordinačná práca má byť odovzdaná ako jeden dokument (vrátane titulnej strany, obsahu a číslovaní strán), ktorý má nasledujúce časti: Článok/esej, exegéza, kázeň1, kázeň2, kázeň3.
 2. Elektronickú verziu (vo formáte doc, docx) je potrebné v určenom termíne odoslať na rcb@cb.sk a vytlačenú a vhodne spojenú papierovú verziu (2 kópie) doručiť do kancelárie Rady CB.
 3. Písomný súhlas vikára s prípadným zverejnením jeho ordinačnej práce.
 - Ordinačná práca je hodnotená členmi Študijného odboru. Posudok ordinačnej práce by mal obsahovať najmä:
 - zhodnotenie témy:
 - Bolo dodržané zadanie práce?
 - Bol zvolený vhodný postup pri spracovaní témy?
 - zhodnotenie obsahu:
 - Nebolo niečo podstatné pri spracovaní témy zanedbané?
 - Zodpovedá teologický prístup vikára zásadám, ku ktorým sa Cirkev bratská hlási?
 - Jedná sa o samostatnú prácu?
 - Pracoval vikár s primeraným rozsahom literatúry?
 - zhodnotenie formy:
 - Ako je spracovaná osnova/obsah?
 - Je práca prehľadne členená?
 - Je text zrozumiteľný?
 - Aká je práca po jazykovej stránke?
 - Sú uvádzané správne citácie?
 - Ako je spracovaný zoznam literatúry?
 - záver s odporúčením:
 - Je možné prácu odporučiť k prijatiu?
 - Ak je to nutné, záver by mal navrhnúť spôsob odstránenia nedostatkov.
- Posudok by v primeranom rozsahu mal vznesené pripomienky doložiť a vysvetliť.
- Posudok je vypracovaný v písomnej podobe, odovzdaný Študijnému odboru a v kópii tiež vikárovi.
- Pokiaľ Študijný odbor vyhodnotí odovzdanú ordinačnú prácu ako vyhovujúcu, nasleduje vieroučný rozhovor vikára so Študijným odborom. Pokiaľ Študijný odbor nájde v práci závažné nedostatky, odporučí vikárovi nevyhovujúcu časť prepracovať, a to najneskôr do 31. januára nasledujúceho roku.

Manuál k exegéze

Biblia je živnou pôdou nielen kázania a vyučovania, ale aj pastorácie a zbožného života. Preto exegetická kompetencia nutne patrí k výbave kazateľa a práca s Písmom, odborná i osobná, tvorí podstatnú časť kazateľskej pracovnej náplne. Slovo Písma je Božím *slovom*, textom, ktorý je možné a nutné čítať *ako text*; zároveň je slovom *Božím*: sám Boh v ňom hovorí ku mne, k nám.

Zásadným predpokladom exegézy (i akéhokoľvek osobného čítania Písma) je pokora pred Božím *slovom* a pred *Bohom* slova, pokánie, viera a láska, očakávajúce stíšenie, osobná otvorenosť pre Božie nároky i sľuby: to všetko nesené *modlitbou* o vedenie Božieho Ducha.

Súčasťou ordinačnej práce je „čistokrvná“ exegéza, tzn. výklad textu, bez aplikácií a osobných poznámok. Používanie sekundárnej literatúry (slovníky, komentáre, a pod.) je samozrejmosťou; rozsah tejto exegézy je 5–7 normovaných strán A4 (tj. písmo=12, riadkovanie=1,5, okraje=2,5 cm). Pri exegéze biblických textov je možné postupovať rôznymi spôsobmi. Jedným z nich je tento navrhovaný postup:

1. Text

„Vykladač musí najprv rozumieť tomu, čo vykladá“ (M. Heidegger). Predpokladom exegézy je dôverná znalosť vykladaného textu (ale i celého Písma) spojená so zásadnou pripravenosťou dať sa textom prekvapiť a nanovo osloviť. Znalosť oddielu možno získať jeho opakovaným pozorným, i hlasným, čítaním; porovnávaním rôznych prekladov (i cudzojazyčných); prácou s doslovnejšími či študijnými prekladmi (Roháčkov preklad, Český študijný preklad).² Veľkou výhodou je možnosť pracovať s biblickými textami v ich pôvodnom znení (hebrejsky a grécky).

2. Hlavná myšlienka

Každý text má svoju kauzu, svoju pointu, chce niečo povedať. Toto „niečo“, vyjadrené v jednej vete, je hlavná myšlienka. Je to teda ucelená veta, ktorá vlastnými slovami vyjadruje (1) o čom tu autor hovorí a (2) čo o tom hovorí. Nejde v nej o praktickú aplikáciu ani vieroučné zovšeobecnenie (o to, čo text „vlastne“ znamená, či ako ma oslovil a ako má osloviť mojich poslucháčov), ale ide o stručné zhrnutie obsahu textu. Napr. Mt 9,1-8: „Ježiš slovom uzdravil chromého, čím ľuďom dokázal svoju moc odpúšťať hriechy.“ Spočiatku bude hlavná myšlienka formulovaná predbežne, na základe prvého dojmu (ten je dôležitý); až potom v priebehu exegézy sa spresní. Jej úlohou je udržať prebiehajúci výklad „vo vnútri textu“; nesmie však zastrieť výhľad na detaily alebo nechať „vyrchať vôňu“ textu...

3. Kontext

Každý text má svoj kontext, súvislosť: Napr. rozpráva príbeh, ktorý sa odohráva za určitých okolností, v určitých historických či zemepisných kulisách; jedna epizóda je výsledkom a

² Stačí ich vyznačiť v texte exegézy, ale nie je nutné ich uvádzať v zozname použitej literatúry.

zároveň východiskom epizód iných; jedna pasáž je časťou väčšieho logického argumentu; a pod. Je pritom užitočné postihnúť trojaký kontext:

- *kontext historický*: kedy, kde sa odohráva popisovaný dej; kto, kedy, za akých okolností a komu napísal tieto slová;
- *kontext knihy*: akú úlohu zohráva tento oddiel v súvislosti svojej biblickej knihy (začiatok, záver, zápleтка, a pod.); čo mu predchádza a čo po ňom nasleduje a aké miesto má v tomto myšlienkovom, dejovom toku; ktoré motívy knihy sa tu rozvíjajú; a pod.
- *kontext Písma*: akú úlohu zohráva tento oddiel v celku Písma (SZ, NZ)? Rozvíja niektoré motívy (exodus, zaslúbenie Abrahámovi, kráľovstvo, a pod.)? Sú v Písme k dispozícii texty, s ktorými môžeme ten náš porovnať (napr. synoptické evanjeliá)?

Pre výklad textu je dôležité pravidlo, že každý text má *svoju vlastnú kauzu*, svoje vlastné ciele, svoj vlastný výber prvkov rozprávania, a to – nepresne vyjadrené - „bez ohľadu“ na historické fakty a na zvyšok Písma. Napr. všetky evanjeliá popisujú rovnakú historickú udalosť ukrižovania, každé z nich však výberom detailov a zamlčaním iných podáva svoj *vlastný* obraz, predkladá *vlastnú* teologickú interpretáciu Kristovho kríža. Taktiež Ježišove vyčistenie chrámu má zrejme inú teologickú funkciu v rámci Jánovho evanjelia a inú v synoptických evanjeliách atď.

Pomôckou tu budú úvody do SZ/NZ, dejepisy, literatúra o dobovom pozadí SZ/NZ, komentáre.

4. Žáner

Je nutné stanoviť žáner textu. Ide o poéziu: budeme výpovede a pojmy chápať obrazne, metaforicky, intuitívne, a pod.? Ide o prózu, o rozprávanie, ktoré si činí nárok na doslovnosť? Ide o príslovie, didakticky skratkovité vyjadrenie komplexnejších skutočností? Ide o vyučujúci text? Ako žáner ovplyvňuje zvesť textu?

5. Štruktúra

Každý príbeh i poetický a „náučný“ text má svoju výstavbu; každý text má svoj „myšlienkový tok“: Napr. príbeh začína väčšinou predstavením osôb a prostredia (aktéri a scéna), pokračuje zápletkou, konfliktom a rozuzlením, príp. ponaučením. Vyučujúci text epištoly má svoje tézy, ktoré pomocou dôkazov, argumentov rozvíja, dokazuje, obhajuje, aplikuje. „Kíby a väzy“ myšlienkového toku pritom bývajú spojky a častice (pretože, pokiaľ, keď, ale, teda, a pod.). I báseň má svoj „príbeh“, výpoveď, ktorú krok za krokom obrazne, imaginatívne vykresľuje. Každý text sa teda dá rozčleniť do odsekov a pododsekov (povahu ich vzájomného vzťahu častokrát definujú zmienené spojky, príp. častice).

Pri exegéze je veľkou pomocou štrukturovať vykladaný oddiel v textovom editore pomocou tabulátorov, a to ako na úrovni hlavných myšlienkových krokov (oddielov a pododielov), tak i v rámci jednotlivých viet (hlavné a vedľajšie vety, vetná stavba). Graficky sa tak prejavuje „smer“ a spôsob rozprávania či argumentácie.

6. Kľúčové pojmy

Text je tvorený slovami. Hýbateľmi zmyslu sú slovesá a podstatné mená; ostatné slovné druhy bývajú pomocné. Je užitočné si v štruktúrovanom texte označiť hlavné pojmy a častejšie, alebo dokonca refrénovite sa opakujúce slová či frázy (zrejme budú hrať kľúčovú úlohu). Každé slovo má svoj význam jednak „samo o sebe“, jednak v rámci textu; definujeme teda:

- „*slovníkový*“ význam: čo to ktoré slovo znamená všeobecne, v celku Písma;
- „*autorský*“ význam: každý biblický autor má svoj špecifický slovník, vlastné významové zafarbenie slov. Nestačí napr. zistiť, čo znamená „láska“ alebo „osláviť“ všeobecne, ale ako pojem používa Ján a ako Pavol atď. Obzvlášť pri pojmoch typických pre toho ktorého autora je nutné význam vymedziť na základe použitia v knihe či knihách tohto autora. Ved’ „keď dvaja hovoria to isté, nie je to to isté.“
- význam slova v texte: slová istotne prinášajú svoj význam „so sebou“ do textu; zároveň však taktiež získavajú „novú“ náplň zo súvislosti, od ostatných slov textu, z bezprostredného okolia, zo žánru (poézia, próza, epištola...). Slovo má svoje významové spektrum; ktoré časti spektra „zažiaria,“ závisí na tom ktorom texte, v ktorom sa slovo objavuje. Novými kontextami dostáva slovo nové významy.

Pomôckou sú lexikóny, konkordancie, komentáre, atď.

7. Komentár

Po týchto prípravných krokoch môžeme konečne text súvisle komentovať, t.j. „pretlmočiť,“ „prerozprávať.“ *Neaplikujeme*, iba zachytávame a vysvetľujeme tok myšlienok: „pozdĺž“ textu, v jeho historickom kontexte, rovnako tak v kontexte knižnom i biblickom („Písmo je svojim vlastným vykladačom“).

Východiskom exegézy sú *vlastné* pozorovania, *vlastné* otázky kladené textu; následnou pomôckou sú predovšetkým komentáre, výkladové poznámky, a pod.

Manuál k eseji

Vyučovanie, verejné prednášky, písanie článkov do cirkevnej i verejnej tlače patrí k teologickej práci kazateľa. Preto je súčasťou ordinačnej práce i odbornejšia esej na zadanú biblickú, teologickú, etickú, cirkevno-historickú tému. Zmyslom eseje je preukázať základnú kompetenciu a teologickú orientáciu, jeho schopnosť systematicky spracovať tému a samostatne, kriticky vyhľadávať a používať odbornú (pokiaľ možno i cudzojazyčnú) literatúru. Esej má byť štrukturovaná (úvod, jadro, záver; vnútorné nadpisy...), používaná a citovaná literatúra má byť vyznačená v poznámkach pod čiarou a v pripojenom bibliografickom zozname. Rozsah cca. 7 normostrán A4 bez bibliografie (tj. písmo=12, riadkovanie=1,5, okraje=2,5 cm).

Manuál ku kázňam

Kázanie Božieho slova je prvou úlohou kazateľa. Treťou časťou ordinačnej práce sú preto písomné podklady troch vikárových kázní, a to v doslovnom znení: dve podľa vlastného vikárovho výberu a jedna na základe biblického textu zadaného k exegéze v rámci ordinačnej práce. Táto kázeň je odovzdaná ako v písomnej podobe, tak v audioformáte (najlepšie v mp3 alebo link na web alebo cloud).

Formálna úprava textov

Pri formálnej úprave práce a eseje sa riadte manuálom *Ako písať záverečné práce*. Pamätajte, že tak ako nesprávna výslovnosť je prejavom nevšímavosti voči vašim poslucháčom, tak aj nesprávny pravopis je prejavom ľahostajnosti voči vašim čitateľom.

Pre vnútorné potreby vikariátnych sústredení a vikárov Cirkvi bratskej
Ján Henžel, predseda Študijného odboru Rady CB